

ПРОТОКОЛ

засідання журі II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України
у 2019/2020 навчальному році

(заочний тур)

2020 р.

Секція: Мистецтвознавство

№	ПІБ учасника	НВЗ, клас	Клас	Аргументованість вибору теми дослідження, чіткість постановки проблеми, мети та завдань дослідження 0,1	Вміння чітко і ясно викладати свої думки, критично осмислювати використані джерела 0,2	Самостійність, оригінальність і доказовість суджень, наявність елементів наукової новизни 0,3	Повнота у розкритті теми, глибина аналізу літературних даних 0,2	Обґрунтованість поданих висновків, їх відповідність поставленим завданням та меті дослідження 0,1	Відповідність вимогам оформлення наукових робіт 0,1	Максимальна кількість балів (256)
1.	Бардусова Анна Ігорівна	Красноармійський ліцей «Надія» Покровської міської ради Донецької області	11	1	1,4	2,7	1,8	0,9	0,7	21,25
2.	Гавріш Назарій Валерійович	Навчально-виховного комплексу «Ліцей із загальноосвітньою школою I-III ступенів» Костянтинівської міської ради Донецької області	10	0,8	1	1,5	1,4	0,7	0,7	15,25
3.	Кішканьов Микита Максимович	Обласна очно-заочна школа «Юний дослідник», КЗ «Маріупольська спеціалізована школа з поглибленим вивченням новогрецької мови I-III ступенів №46 Маріупольської міської ради Донецької області»	10	0,9	1,8	2,4	2	0,9	0,9	22,25
4.	Кушнеренко Катерина Олександрівна	Комунальний заклад «Маріупольський технічний ліцей» Маріупольської міської ради Донецької області»	10	1	1,8	2,7	2	1	1	23,75

5.	Патенко Анастасія Дмитрівна	Комунальний заклад «Зорянська загальноосвітня школа І – ІІІ ступенів Нікольської районної ради Донецької області	8	0,9	1,6	2,4	1,6	0,9	0,7	20,25

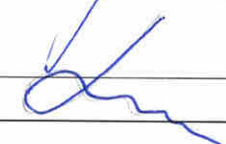
Голова журі:

Батичко Г.І. – кандидат наук з мистецтвознавства, доцент

Члени журі:

Янковський С.В. – кандидат філософських наук, доцент

Харакоз В.В. – заслужений художник України

Секретар:

Позднишева Л.В. – методист КПНЗ «ДОМАНУМ»

РЕЦЕНЗІЯ

на роботу учня комунального закладу
Красноармійського міського ліцею «Надія»,
м. Покровськ
Бардусової Анни Ігорівни
на тему: «Порівняння академічного та фотореалістичного малюнку»

Компаративістика є одним із визначальних напрямків у мистецтвознавчих студіях. Авторська ідея порівняння двох відмінних за своєю генеалогією об'єктів візуального мистецтва є складним концептуальним завданням, яке потребує опрацювання відповідної філософської літератури. Обрана тема є актуальною. Обсяг опрацьованої літератури можна значно розширити, а посилання на інтернет-ресурси зробити більшою мірою зрозумілими і відповідними до вимог щодо оформлення списку використаної літератури і джерел. Так само до перспективи розвитку дослідження відноситься вироблення більш адоптованого до сучасних вимог стилю дослідження. Структура дослідження відображає становлення авторської рецепції сутності досліджуваної проблеми, намагання відобразити домінантну роль фотореалізму, не має сумнівів, що при належному опрацюванні літератури автор вийде на рівень концептуального сприйняття актуальних проблем візуального мистецтва. При ретельному опрацюванні сутності досліджуваної проблематики автор зможе ідентифікувати мету, предмет і об'єкт дослідження більш ясно. Отже, робота складає позитивне враження як особливість авторського сприйняття сучасних проблем візуальної культури внаслідок широкого потрактування поняття образотворчого мистецтва та застосування поняття образ по відношенню до трансцендентного контексту дослідження.

Грубих порушень принципів академічної доброчесності не виявлено. Робота рекомендована до участі у II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України.

Рецензент:

кандидат філософських наук, доцент

С. В. Янковський

РЕЦЕНЗІЯ

на роботу учня 10 класу Навчально-виховного комплексу «Ліцей із загальноосвітньою школою I-III ступенів» Костянтинівської міської ради

Гавріш Назарія Валерійовича

на тему: «Джаз як соціокультурний феномен»

Джаз є цікавим соціокультурним явищем, породженим синтезом афро-американських та європейських музичних традицій. Джаз, як музичний напрям, не втрачає свого впливу на світову музичну культуру і до сьогодні. Свідченням чого є джазові фестивалі, конкурси, і навіть джазові радіостанції. Закономірно, що наукове дослідження цього культурного феномену не втрачає актуальності для музикознавців, культурологів, істориків та філософів. Водночас, це явище досить складне і багатогарне, саме тому деякі аспекти, зокрема національні варіанти інтерпретації джазових традицій, до сих пір залишаються недостатньо висвітленими. Саме тому дослідження джазу як соціокультурного феномену безперечно є актуальним.

Автор роботи, представленої на конкурс, поставив за мету «визначити роль джазу, його особливу природу та соціокультурне значення не лише у світовому просторі, але й у вітчизняному середовищі» (с.6). Окреслена мета вимагала глибокого вивчення наукової літератури, аналізу сучасної музичної культури та формування власної точки зору на проблему. Реалізація цієї мети обумовила структуру роботи, яка складається з чотирьох розділів. Перші три розділи висвітлюють історичні етапи розвитку джазу, четвертий присвячений аналізу функціонування явища на вітчизняному ґрунті.

Такий ракурс висвітлення заявленої теми має право на існування, але на жаль, робота не є самостійною, оскільки більш ніж половина представленого для аналізу тексту є перекладом робіт російських авторів П.К. Корнева (дисертація «Джаз в культурном пространстве XX века», СПб 2009 р.,) О.В.Каркавіної (стаття «Импровизация как способ презентации

повествовательного матеріала в романе «Джаз» Тони Моррісон, 2011 р.) та К.О. Ушакова (дисертація «Особенности эволюции джаза и его влияние на процесс инноваций в российской музыкальной культуре» 2000 р.). Залучення наукових джерел останніх років є само по собі позитивним явищем, але перераховані дослідження не представлені у списку літератури, а сама робота не містить жодного посилання на наукові джерела, що суперечить вимогам до наукової роботи і принципам академічної доброчесності.

Четвертому розділу роботи, який мав би бути аналітичним, бракує аналізу музичного матеріалу, крім того він невеликий за об'ємом (4 сторінки).

Не всі заявлені у вступі роботи завдання автором реалізовані. Так завдання «оцінити внесок джазу в впровадженні рівноправного життя кольорових та білих жителів США» (с.6) не знайшло висвітлення на сторінках роботи. В цілому, робота недостатньо самостійна, має компілятивний характер, науково-довідковий апарат не повною мірою відповідає вимогам до наукових досліджень.

Вказані недоліки істотно знижують враження від роботи. Втім, зважаючи на те, що робота є першим кроком на шляху наукової роботи Назарія Гавріша, вона може бути допущеною до публічного захисту у II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України.

Рецензент:

кандидат мистецтвознавства, доцент,
директор Маріупольської філії НАОМА

РЕЦЕНЗІЯ

на роботу учня комунального закладу
«Маріупольська спеціалізована школа з поглибленим вивченням новогрецької мови I-III
ступенів №46

«Маріупольської міської ради Донецької області»

Кішканьова Микити Максимовича

на тему: «Культове мистецтво греків Приазов'я (на прикладі селища Старий Крим)»

Особливості культового мистецтва греків Приазов'я на прикладі селища Старий Крим належать до новітніх тем етнографічних досліджень та мистецтвознавчих студій в Україні. Відтак, наукова література з теми розпорошена в краєзнавчих, історичних дослідженнях і потребує критичного осмислення і впорядкування на засадах міждисциплінарного підходу. У роботі, яка представлена для рецензії акцент робиться на об'єктах культової культури, якими утворюється масив іконописного спадку Свято-Успенської церкви в урмуському селищі Старий Крим. Ним засвідчується наявне в регіоні оригінальне і розмаїте етнокультурне середовище українського Надазов'я.

Структура роботи включає три розділи, перший загальнотеоретичного характеру, в якому викладаються особливості візантійського символізму в християнському іконописі, другий розділ містить стислий виклад особливих рис християнсько-православного культового мистецтва селища Старий Крим, яке входить у маріупольську агломерацію, у третьому розділі каталогізується православне оздоблення Свято-Успенської церкви в урмуському селищі Старий Крим. Висновки дослідження певною мірою відповідають поставленим завданням дослідження та в них відображається основна ідея дослідження, що унікальність ритуального мистецтва урумів (у роботі «греків») Надазов'я зумовлюється її візантійським «корінням», тоді як християнська культура Надазов'я розвивалась в контексті наративу про хрещення Русі київським князем Володимиром. Автор стверджує, що «У Приазов'ї культурні традиції Візантії прижилися найсильніше, тому що це була прабатьківщина греків. Греки Приазов'я зберегли вірність до візантійських канонів» (стор. 21). Обрана література відповідає авторській ідеї в дозволяє виокремити мистецькознавчу складову у досліджуваній проблематиці. Дослідження містить додатки, в яких проілюстровано зміст дослідження. Втім науковий потенціал дослідження виглядав значно виразнішим, якщо би дослідження врахувало наступні моменти, які, на жаль, не були враховані, що призвело до домінування дескриптивного стилю у викладенні. Якість роботи значно покращилась би, якщо автор і науковий керівник врахували, що греки селища Старий Крим є представниками унікальної етнічної групи тюрків, історичне коріння яких належить до Кримського ханату, а не Імперії ромеїв або Візантійської імперії; християнська культура в Надазов'ї є результатом імперської експансії Петербургу за доби правління Катерини другої, специфікою інституційного розвитку православного християнства

доімперського періоду в Криму і занепад Готсько-Кафайської митрополії належить до важливих складових імперського адміністрування завойованими територіями і підкореними народами, що призвело до втрати етнічної ідентичності і виформовування в результаті імперського управління нової етнокультурної ідентичності на основі конфесійної приналежності, що дозволяє виокремити репресивну роль православної культової культури в Російській імперії; радянська доба є органічним продовженням царського імперіалізму, але вже на засадах офіційно санкціонованої ідеології, яка по відношенню до православних інституцій не була однорідною і зазнала концептуальних змін, коли від політики «руйнування церков» радянська влада прийшла до практик надзору над прихожанами і заохочення церковних ієрархів до колаборації із політичним режимом. Також важливо врахувати неоднозначну роль православної ієрархії в процесах, які призвели до суспільно-політичної кризи 2014 року, що пояснило суспільну значущість в досліджуваній проблематиці. У цьому ракурсі мистецький аспект православної культури відображає практики контролю над життям людини, пропаганду християнської ідеології, а також і специфічних умовах Надазов'я відображає процес розмивання етнічної ідентичності урумів, конструювання культурної ідентичності на основі практики імперського адміністрування, тоталітарний характер радянського колабораціонізму, який призвів до асиміляції урумів і відкрив шляхи політичним маніпуляціям, подоланням наслідків яких належить до одного з основних завдань раціоналізації українського соціуму.

Грубих порушень принципів академічної доброчесності не виявлено. Робота рекомендована до участі у II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України.

Рецензент:

кандидат філософських наук, доцент

С.В. Янковський

РЕЦЕНЗІЯ

на роботу учениці 10 класу комунального закладу «Маріупольський
технічний ліцей Маріупольської міської ради Донецької області»

Кушнеренко Катерини Олександрівни

на тему: «Арт-об'єкти в сучасному міському просторі»

Проблема вдосконалення міського простору шляхом його естетизації є однією з провідних у сучасному прикладному мистецтвознавстві. Дослідження означеної проблеми вимагають застосування широкого кола наукової літератури культурологічного, мистецтвознавчого, історичного та навіть філософського спрямування. Крім того, роботи такого типу вимагають від дослідника і сформованості навичок аналізу сучасного стріт-арту, виду мистецтва, що нерозривно пов'язаний з функціонуванням сучасного міського простору. З огляду на це, тема, що обрана для дослідження авторкою, безперечно є важливою і актуальною.

Кушнеренко К. поставила перед собою мету проаналізувати арт-об'єкти в міському просторі Маріуполя, міста, що переживає сьогодні серйозну трансформацію. Аналіз динаміки культурного простору м. Маріуполя останніх п'яти років наглядно ілюструє процес самореалізації митців шляхом створення мистецьких об'єктів в межах реалізації громадських ініціатив та грантових проектів. Поява нових арт-об'єктів в міському просторі потребує аналізу та оцінки міського ландшафту з естетичної та функціональної точки зору, що вимагає від дослідника ознайомлення з світовим досвідом ландшафтного дизайну та вироблення авторської позиції щодо заявленої проблеми. Розкриття означених ракурсів проблеми обумовило структуру роботи, яка складається з двох розділів, перший з яких має теоретичне значення, а другий – практичне спрямування.

Як свідчить текст роботи, представленої на конкурс, всі окреслені у вступі завдання повною мірою реалізовані авторкою, викладення матеріалу логічне, грамотне та аргументоване. Ілюстративний матеріал допомагає

розкрити основні положення авторської концепції, а запропонований авторкою екскурсійний маршрут для ознайомлення з найкращими арт-об'єктами міста надає роботі практичної цінності.

Подана для розгляду робота не позбавлена і деяких недоліків: Так, роботі бракує критичності в осмисленні аналізованих явищ з точки зору їхньої художньої цінності та ролі в організації культурного простору міста. Втім, виявлений недолік не знижує якості роботи, яка є пошуковою за формою та оригінальною за змістом. Оформлення науково-довідкового апарату відповідає вимогам, що висуваються до робіт означеного типу, що забезпечує в цілому достатній рівень виконання представленої для рецензування роботи. Порушень принципів академічної доброчесності не виявлено.

Зважаючи на вищезазначене, вважаю, що робота Катерини Кушнеренко може бути рекомендованою до участі у II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України.

Рецензент:

кандидат мистецтвознавства, доцент,
директор Маріупольської філії НАОМА

Г.І.Батичко

РЕЦЕНЗІЯ

на роботу учениці 8 класу комунального закладу «Зорянська загальноосвітня школа І – ІІІ ступенів Нікольської районної ради Донецької області»

Патенко Анастасії Дмитрівни

на тему: «Вплив І.К.Айвазовського на створення художніх образів А.І.Куїнджі»

Пейзажний жанр в художній культурі ХІХ століття стає одним з провідних, оскільки демонструє принципово новий підхід до втілення теми природи у мистецтві. Пленерний принцип живопису, прагнення втілити світлові метаморфози за допомогою олійних фарб, інтерес до ландшафтних пейзажів, що відкриваються з власного вікна, - провідні принципи пошуків пейзажистів того часу. Новий підхід до пейзажної тематики призвів до появи яскравих імен і постатей, став основою для створення нових художніх угруповань (Барбізонська школа, імпресіоністи, Товариство пересувних виставок), що сприяло виведенню пейзажу з другорядних ролей на достатньо значущі позиції. Серед пейзажистів другої половини ХІХ століття яскравими постатями є уродженці Сходу України – І.К. Айвазовський та А.І. Куїнджі, які кожний у своєму власному баченні і стилі втілювали тематику Кримських та Приазовських пейзажів. Це призвело і до певної схожості тематики творів обох майстрів, що обумовлює і актуальність обраної для дослідження теми.

Автор представленої для рецензування роботи поставила за мету вивчення питань особливостей створення пейзажів двох митців: І.К.Айвазовського та А.І.Куїнджі. Поставлена мета вимагала ознайомлення з творчою біографією обох майстрів та компаративний аналіз їхніх творів. Такий ракурс дослідження обумовив структуру роботи, яка складається з трьох розділів, два з яких висвітлюють етапи творчої біографії А.І.Куїнджі, а третій являє собою порівняльний аналіз творів майстрів пейзажу.

Як свідчить представлений текст роботи, авторка доволі ґрунтовно вивчила літературу з заявленої проблематики, Водночас, її увага в основному зосереджені на творчості А.І.Куїнджі, тоді як творча біографія

І.К.Айвазовського залишилася за межами уваги, що призвело до деякого зниження аналітичності роботи. Найбільш цікавим і самостійним в роботі є третій (аналітичний) розділ, оскільки саме він містить власні спостереження авторки. Як свідчить вибір робіт для компаративного аналізу, А. Патенко відштовхувалася від публікації А. Есаулової «Ученики и последователи Ивана Айвазовского: от Куинджи до Сурикова», але означена публікація, на жаль, не внесена до списку літератури. Важливо, що дослідження А. Есаулової стало лише поштовхом для власного аналітичного дослідження. Власна точка зору автора є цікавою і обґрунтовується мистецтвознавчим аналізом творів. Водночас, не завжди можна погодитися з всіма висновками, зробленими автором, оскільки документального підтвердження навчання А.І.Куїнджі у І.К.Айвазовського не існує, а деякі твори Куїнджі передують аналогічним за тематикою творам Айвазовського, отже і не підтверджують гіпотезу автора щодо впливу Айвазовського на Куїнджі. Крім того, твори, що наведені у додатках «Є» та «З» мають більше відмінностей, ніж спільних рис. Не відповідає вимогам до наукових робіт і оформлення списку літератури, що є недоліком роботи.

Водночас, не зважаючи на виявлені недоліки, робота в цілому справляє позитивне враження, що дозволяє констатувати, що А.Патенко впоралася із поставленими завданнями. Грубих порушень принципів академічної доброчесності не виявлено.

Зважаючи на вищезазначене, вважаю, що робота Анастасії Патенко є завершеним самостійним дослідженням і може бути рекомендованою до участі у II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України.

Рецензент:

кандидат мистецтвознавства, доцент,
директор Маріупольської філії НАОМА

Г.П.Батичко